

MAPIA Σ. ΔΙΑΚΟΥΜΑΚΟΥ

Οι ἀρχαῖες ἐπιγραφὲς τῆς Λέσβου στὸ ἔργο τοῦ Μάκη Αξιώτη

Ο Μάκης Αξιώτης, Λέσβιος ίατρὸς καὶ χαλκέντερος περιηγητὴς τοῦ νησιοῦ του, ἐπαξίως θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηριστεῖ «ό σύγχρονος Παυσανίας τῆς Λέσβου». Τὰ βιβλία του, ἐμπνεόμενα ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ νησί του καὶ ἀφιερωμένα ἐξ ὀλοκλήρου σὲ αὐτό, ἀποτυπώνουν τὴν περιπετειώδη ιστορία τῆς Λέσβου μέσῳ τῶν μνημείων της, ἀρχιτεκτονικῶν καὶ ἐπιγραφικῶν καὶ μέσῳ τῶν ἀρχαιολογικῶν καταλοίπων τῆς κεραμικῆς καὶ τῆς τοιχοδομίας. Χωρὶς νὰ ἀπομονώνει τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἀπὸ τὰ νεώτερα, ἡ περιγραφὴ του ἀντιμετωπίζει καὶ τὰ δύο σὰν ἓνα ἑνιαῖο σύνολο.

Όσον ἀφορᾶ στὶς ἐπιγραφικὲς μαρτυρίες τῆς Λέσβου, ἡ συμβολὴ τοῦ ἀρχαιοδίφη Μ. Αξιώτη εἶναι ἀνεκτίμητη, καθὼς περιλαμβάνει στὰ βιβλία του ὅχι μόνο νέες ἐπιγραφές, ἀλλὰ ἐντοπίζει ἥδη γνωστὲς καὶ ἀπὸ πολλῶν χρόνων δημοσιευμένες. Κάποιες ἀπὸ αὐτὲς ταυτίζει ὁ ἴδιος μὲ τὰ ἐπιγραφικὰ corpora, ἐνώ γιὰ πολλὲς δίδει ἀκριβέστερη τῶν παλαιῶν ἐπιγραφικῶν ἐκδόσεων περιγραφὴ τοῦ τόπου εὑρέσεως καὶ τόσο σχολαστική, ποὺ συχνὰ ὁ ἀναγγώστης ἔχει τὴν ἐντύπωση ὅτι «βλέπει» τὸν τόπο ἢ ὅτι θὰ μποροῦσε μὲ εὐκολίᾳ νὰ τὸν ἀναγνωρίσει, ἀν βρισκόταν ἐκεῖ. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω τὸν τόπο εὑρέσεως ποὺ δίδει ὁ G. Paton, ἐκδότης τοῦ τόμου τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Λέσβου, γιὰ τὴν ἐπιγραφὴ IG XII 2, 448: «Kato Pyrgi, in muro ecclesiae maioris anaglyphum bestiarii humi iacentis, in quem impetum facit urus», ἐνώ γιὰ τὴν ἴδια ὁ Αξιώτης, Περιπατώντας τῇ Λέσβῳ, Α΄, 124, πάν. 21γ, γράφει: «Κάτω Πύργοι Θεομῆται, στὸν Ἅγ. Νικόλαο τὸν νέο», «δίπλα στὴν αὐλόπορτα εἶναι ἐντοιχισμένο κομμάτι ἀπὸ γκρίζο μάρμαρο... παριστάνει τὸ ἀνάγλυφό του ταῦρο, μὲ μιὰ πεσμένη ἀνθρώπινη μορφή, ποὺ στηρίζεται στὸν ἀριστερὸ του ἀγκώνα (μονομάχος;) (Πάν. 21γ)». Σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις ὁ συγγραφέας παρέχει φωτογραφία τῆς ἐπιγραφῆς ποὺ ἐντοπίζει καὶ γιὰ καθεμία χωριστὰ δίδει σχεδιογράφημα σὲ ἀριθμημένους πίνακες στὸ τέλος κάθε βιβλίου.

Τὰ παραπάνω στοιχεῖα περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ νησιοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητα στὴν σύγχρονη ἔρευνα, ἀφοῦ ἡ παλαιότερη ἔκδοση τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Λέσβου στὴν σειρὰ Inscriptiones Graecae στὸν τόμο XII 2 χρονολογεῖται τὸ ἔτος 1899, τὸ Supplementum τῆς ἴδιας σειρᾶς τὸ 1936 καὶ ἡ πὸ πρόσφατη ἔκδοση ἐκπονήθηκε τὸ 1968 ἀπὸ τὸν τότε Ἐφορο τῶν Ἀρχαιοτήτων Σεραφείμ Χαριτωνίδη μὲ τίτλο «Αἱ ἐπιγραφαὶ τῆς Λέσβου. Συμπλήρωμα».

Ἐχοντας συνείδηση ὁ ἴδιος τῆς σημασίας τῶν ἐπιγραφῶν γιὰ τὴν τεκμηρίωση τῆς ιστορίας ἐνὸς τόπου, γράφει σχετικὰ μὲ τὴν δυσκολία τῆς ἔρευνας νὰ ἐργηνεύσει τὰ σκόρπια εὐρήματα στὴν περιοχὴ «Μάννα» στὸν κόλπο τῆς Γέρας (Στὰ χνάρια τὰ παληά, 145): «Δὲν ἀναφέρεται ἡ ὑπαρξη ἐπιγραφῆς ποὺ ἵσως θὰ ἔλυνε μερικὰ προβλήματα». Μὲ τὴν ἐπύγνωση αὐτὴ μελέτησε τὶς

παλαιότερες γνωστές στήν ̄ρευνα ἐπιγραφικὲς ἐκδόσεις σχετικὰ μὲ τὶς ἐπιγραφὲς τοῦ νησιοῦ του, ἀλλὰ καὶ τὴν μεταγενέστερη βιβλιογραφία, τὴν ὥποια παραθέτει στὸ τέλος κάθε βιβλίου.

Σκοπὸς τῆς Ἐλληνικῆς ἐπιγραφικῆς ἔταιρείας εἶναι ἡ καταλογογράφηση καὶ ἡ μελέτη τῶν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν ποὺ φυλάσσονται στὰ Μουσεῖα καὶ τὶς ἀρχαιολογικὲς συλλογές, ἔργο ποὺ ὑλοποιεῖται μὲ τὴν ἀρωγὴ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας. Ἐξίσου σημαντικὴ ὅμως θεωρεῖται καὶ ἡ ἀποδελτίωση ἔργων, ὅπως τοῦ Μ. Ἀξιώτη, τὰ ὥποια περιλαμβάνουν ἐπιγραφὲς ἐντοιχισμένες σὲ ναούς, οἰκίες κλπ. ἢ βρίσκονται διάσπαρτες στὴν ὕπαιθρο.¹

Ἡ ἀποδελτίωση ποὺ ἀκολουθεῖ ἔκεινα ἀπὸ τὸ παλαιότερο βιβλίο τοῦ Ἀξιώτη, στὸ ὥποιο ἐντοπίζει καὶ καταγράφει ἐπιγραφές, καὶ ἀφορᾶ στὰ ἔξης βιβλία:

1. Μ. Αξιώτη, *Στὰ χνάρια τὰ παληά, Οδοιπορικό γύρω από τον Κόλπο της Γέρας*. Ἐκδοση Παγγεραγωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Αθήνας, 1987.
2. Μ. Αξιώτη, *Περπατώντας τη Λέσβο. Τοπογραφία – Ιστορία – Αρχαιολογία*, τόμος Α΄, Μυτιλήνη 1992.
3. Μ. Αξιώτη, *Περπατώντας τη Λέσβο. Τοπογραφία – Ιστορία – Αρχαιολογία*, τόμος Β΄, Μυτιλήνη 1992.
4. Μ. Αξιώτης, ἐπιγραφὲς γύρω ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Γέρας, *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχος Ε΄, 255-261.

Σὲ κάθε λήμμα τῆς ἀποδελτίωσης προηγεῖται σὲ εἰσαγωγικὰ ὁ τόπος εύρεσεως ποὺ δίδει ὁ συγγραφέας (διασκευασμένος ἐνίοτε ἐλαφρῶς, προκειμένου νὰ δοθεῖ ἡ ἀπαραίτητη πληροφορία χωρὶς νὰ χαθεῖ ὁ εἰδικὸς τοῦ λόγου) καὶ ἀκολουθεῖ ἡ παραπομπὴ στὸ ἀντίστοιχο βιβλίο τοῦ συγγραφέα καὶ ἡ ταύτιση τῆς ἐπιγραφῆς. Ὁ ὄρος ἀδημοσίευτη ποὺ σημειώνεται σὲ κάποια ἀπὸ τὰ λήμματα, σημαίνει ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ δὲν περιλαμβάνεται στὰ ἐπιγραφικὰ corpora οὕτε ὑπῆρχε ἔως τώρα τὸ θέμα κάποιας ἐπιστημονικῆς δημοσίευσης. Στὴν ἔργασία ἀποδελτίωνονται μόνο οἱ ἀρχαῖες ἐπιγραφὲς² ποὺ ἐντόπισε ὁ ἵδιος καὶ ὅχι ἐκεῖνες, γιὰ τὶς ὥποιες γνώριζε ἀπὸ τὶς ἐπιγραφικὲς ἐκδόσεις ὅτι βρέθηκαν στὸν τόπο ποὺ ἐπισκεπτόταν-, γεγονὸς ποὺ εἶναι βεβαίως πρὸς τιμήν του-, ἀλλὰ δὲν τὶς εἶδε, εἴτε ἐπειδὴ στὸ μεταξὺ χάθηκαν, εἴτε ἐπειδὴ μεταφέρθηκαν στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Μυτιλήνης. Αξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἀπὸ τὶς 51 ἀρχαῖες ἐπιγραφὲς ποὺ ἐντόπισε ὁ συγγραφέας οἱ 11 εἶναι ἀδημοσίευτες καὶ ἀλλες 9 δὲν μποροῦν νὰ ταυτιστοῦν, γιατὶ δὲν παρέχεται τὸ κείμενό τους. Απαραίτητη ἐπομένως κρίνεται ἡ ἐπίσκεψη στοὺς σχετικοὺς τόπους καὶ ἡ αὐτοψία τῶν λίθων.

Τὴν ἀποδελτίωση ἀκολουθοῦν Ἀντιστοιχίες τῶν ἐπιγραφῶν ποὺ περιλαμβάνονται στὸ ἔργο τοῦ Ἀξιώτη μὲ τὴν ταύτιση τῆς καθεματικῆς στὶς *Inscriptiones Graecae* καὶ τὶς ἐπιγραφικὲς ἢ ἄλλες ἐκδόσεις κατὰ τὸν ἀριθμὸ λήμματος.

1. Εὐχαριστῶ θεομὰ τὸν Ἅγγελο Ματθαίου καὶ τοὺς ἐκδότες τοῦ *ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ* γιὰ τὶς χρήσιμες παρατηρήσεις τους.

2. Οἱ βυζαντινὲς καὶ χριστιανικὲς ἐπιγραφὲς ποὺ ἐντόπισε ὁ συγγραφέας δὲν ἀποδελτίωθηκαν στὴν παρούσα ἔργασία, ἐπειδὴ αὐτὴ ἀφορᾶ στὶς ἀρχαῖες Ἐλληνικὲς ἐπιγραφές.

Κόλπος Γέρας καὶ περίχωρα

1. Πέραμα Γέρας. «Αύτὸν ἦταν ἔνα ὁρθογώνιο, τεφροκύανο μάρμαρο ποὺ γιὰ ἀρκετὰ χρόνια βρισκόταν πεταμένο σὲ μὰ ἄκρη στὸ μουράγιο καὶ ποὺ τελευταίᾳ τὸ περιμάζεψε ὁ πολιτιστικὸς σύλλογος καὶ τὸ ἔστησε σ' ἔνα βάθρο μέσα στὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἅγ. Παντελεήμονος.» *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 17, σχ. 2.³ ~ *Συμπλήρωμα*, ἀρ. 116, πάν. 31γ.
2. Πέραμα Γέρας, «στὸ μικρὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ταξιάρχη, τὸ Ταξιαρχέλι τῶν ντόπιων, ἐντοιχισμένη ἐπιγραφὴ ἐπάνω ἀπὸ τὴν πόρτα, στὸ δεξιὸ μέρος». *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 22.⁴ ~ *Άδημοσίευτη*.
3. Χαλατσὲς Γέρας,⁵ «Ἄγ. Κωνσταντῖνος (μέσα σ' ἔνα φραγμένο ἐλαιόκτημα) στὴ θέση γραφικῆς προγενέστερης ἐκκλησίας, στὴν ὁποία ἦταν ἐντοιχισμένη ἐπιτύμβια στήλη ποὺ τώρα δὲν ὑπάρχει». *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 27. ~ *IG XII Suppl. 85* [SEG 3, 702].
4. Χαλατσὲς Γέρας. *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 29, σχ. 187. ~ *IG XII 2, 484⁶* [SEG 46, 1052-53, 2191].
5. Χαλατσὲς Γέρας. *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 29, σχ. 188. ~ *IG XII 2, 496*.
6. Παππᾶδος Γέρας, «στὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγιούδας τοῦ Ψύρρα ἐντοιχισμένη ἐπιγραφὴ στὴ ΝΔ γωνία, ἔνα μέτρο περίπου ἀπὸ τὸ ἔδαφος». *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 40.⁷ ~ *IG XII 8, 643*. *Συμπλήρωμα*, ἀρ. 115, πάν. 33α.⁸
7. Μοναστηράκι (τοποθεσία νότια ἀπὸ τὸν Άσωματο), «στὸ μικρὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἅη-Γιώργη στὴν βιοινή του πλευρὰ βρίσκεται ἐντοιχισμένο θραύσμα ἐπιγραφῆς». *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 77, σχ. 76, 3.⁹ ~ *Άδημοσίευτη*.
8. Μητρόπολη (περιοχὴ στὸν κάμπο τοῦ Ἰππείου), «στὸν νεόχτιστο Ἅγ. Ἰωάννη (μέσα σ' ἔνα καλοφραγμένο περιβόλι) δίπλα στὸν βιοινὸ τοίχο εἶναι πλαγιασμένη στὸ ἔδαφος μία ἀρκετὰ ὀγκώδης ἐπιτύμβιος στήλη». *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 102, σχ. 106.¹⁰ ~ *Άδημοσίευτη*.
9. Κέντρο (έρειπωμένο χωρίο), «στὸν Ἅγ. Ἰωάννη τὸν «μικρό», στὴ φίζα τῆς μεγάλης βελανιδιᾶς, νότια τῆς ἐκκλησιᾶς, βρίσκεται ὅρθια στὸ ἔδαφος μία ἐπιτύμβια στήλη». *Στὰ χνάρια τὰ παληά*, 125.¹¹ ~ *Συμπλήρωμα*, ἀρ. 95, εἰκ. 34.

3. Ο Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 256, ἀρ. 2.

4. Ο Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 257, ἀρ. 3.

5. Πρόκειται γιὰ τοποθεσία, ποὺ ἐκτείνεται σύμφωνα μὲ τὸν συγγραφέα (σελ. 23-25, 29) «ἀπὸ τὴν σκάλα τοῦ χωρούν Πέραμα καὶ τὸ βυρσοδεψεῖο ἔως καὶ τὸ καφενεῖο τοῦ «χαλβατζῆ» στὴν τοποθεσία «τῆς Άποδιᾶς ὁ λάκκος». Πήρε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὰ χαλάσματα, τὴν πληθώρα τῶν ἐρειπίων, ποὺ ἔσθαφτηκαν μὲ τὸ σκάψιμο τῶν περιβολιῶν καὶ ἐπίσης ὅταν ἡ μπουλντόζα ἔφτιαχνε τὸν δρόμο. Στὴν τοποθεσία αὐτὴ τοποθετεῖ ἡ παράδοση καὶ οἱ ὑποθέσεις τῶν εἰδίκων τὴν Ἱρά ἢ Ἱερά, τὴν δευτερεύουσα πόλη τῶν Αἰολέων».

6. Ἡ ἐπιγραφὴ φυλάσσεται στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Μυτιλήνης (ἀρ. εύρ. 2835).

7. Ο Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 258, ἀρ. 4.

8. Σύμφωνα μὲ τὸ κείμενο τῆς ἐπιγραφῆς ὁ Γάιος Κοίλιος Πάνκαρδος ἀνέθεσε στὸν Διονύσο καὶ τοὺς μύστες τὸν χῶρο γιὰ τὴν τέλεση τῆς λατρείας του. Ο Αξιώτης, δ.π. σελ. 41, ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ιερὸ τὸν Διονύσου πρέπει νὰ βρισκόταν στὴν θέση τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ τῆς Παναγιούδας, ὅπου βρίσκεται ἐντοιχισμένη ἡ ἐπιγραφὴ. Τὴν ἐπιγραφὴν δημοσίευσε πρώτος ὁ Σ. Τάξης, *Συνοπτικὴ ἴστορια τῆς Λέσβου καὶ τοπογραφία αὐτῆς*, 2η ἔκδοση, Κάιρο 1909, 57 καὶ τὴν ἀναδημοσίευσε ὁ Ά. Χανιώτης, βλ. A. Chaniotis, New inscriptions of old books. Inscriptions of Aigion, Delphi and Lesbos copied by Nicholas Biddle and Stavros Taxis, *Τεκμήρια 3* (1997) [1998] 13-14, ἀρ. 3 (βλ. καὶ SEG 45, 1093).

9. Ο Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 256, ἀρ. 1.

10. Ο Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 259, ἀρ. 6.

11. Ο Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 259-60, ἀρ. 7.

10. Κέντρο (έρειπωμένο χωρίο), «στὸν Ἀγ. Ἰωάννη τὸν «μικρό», μπροστὰ στὴν ἐκκλησιά, δεξιὰ στὴν πόρτα βρίσκεται πεταμένη στὸ ἔδαφος μία ἄλλη ἐπιτύμβια στήλη». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 125, σχ. 136 (δὲν δίδεται κείμενο).
11. Λακέρδα, «στὸ παλιὸ ἔξωκλήσι τοῦ Χριστοῦ κοντὰ στὴ θάλασσα, στὴν ΒΑ του γωνία βρίσκεται ἐπιτύμβιος στήλη ἀπὸ τεφροκύανο μάρμαρο». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 127-8, σχ. 143.¹² ~ Δ. Μαντζουράνης, Ανέκδοτος ἐπιγραφὴ τῆς Λέσβου, *Πλάτων* 3 (1951) 257-9 [SEG 13, 439]. *Συμπλήρωμα*, ἀρ. 101.¹³
12. Χαραμίδα, περιοχὴ Τσεσμέδες, «μέσα στὴν παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ τοῦ 5ου αι. μ.Χ. βρίσκεται ἕνα κομμάτι μὲ μία ἐπιγραφὴ ἐπάνω του». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 132, σχ. 151.¹⁴ ~ Άδημοσίευτη.
13. Πρὸς τὴν Σκάλα Λουτρῶν (μετὰ τὸ «Παληόλουτρο»), «στὸ μικρὸ ἐκκλησάκι τῆς Ἁγίας Ἄννας (μέσα σὲ κτήμα), στὸν αὐλόγυρο εἶναι ἀκουμπισμένη ὁρθογώνια μαρμάρινη στήλη ἀπὸ γκρίζο ντόπιο μάρμαρο». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 136, σχ. 204 (δὲν δίδεται κείμενο).
14. Λουτρά, «στὸν ἀκάλυπτο χῶρο, ποὺ παληὰ ἦταν ἔνας ώραίος κῆπος ποὺ ἀνήκε στὸν Φώτη Χαραλάμπους, βρίσκεται ἐπιγραφή». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 136. ~ *Συμπλήρωμα*, ἀρ. 66.
15. Λουτρά, «ἀπὸ τὸν κῆπο ποὺ ἀνήκε στὸν Φώτη Χαραλάμπους, μεταφέρθηκε ἐπιγραφὴ σὲ μὰν αὐλή, δίπλα στὸ ἥρω τοῦ χωριού». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 137, σχ. 205. ~ Άδημοσίευτη.
16. Λουτρά, «μέσα στὸν Ἀη-Γιώργη (τὴν ἐκκλησία τῶν Λουτρῶν) φυλάσσεται ἐπιτύμβιος στήλη ποὺ φέρει ὄλόσωμη ἀνθρώπινη μορφὴ μὲ ἴμάτιο καὶ χιτώνα μέσα σὲ ὁρθογώνιο ἔγκοιλο καὶ τὴν ἐπιγραφὴ ΑΘΟ... στὴν ἀριστερὴ ἄνω γωνία». Στὰ χνάρια τὰ παληά, 139-40, φωτ. ~ Άδημοσίευτη.

Μυτιλήνη καὶ Βόρεια Λέσβος

17. Μυτιλήνη, ὁδὸς Καβέτσου, «στὴν πρόσοψη τοῦ μικρού, πολὺ παλιού ναοῦ τῆς Παναγιάς τῆς Καμπάδαινας εἶναι ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, Α΄, 39, πάν. 5. ~ *IG XII* 2, 387.
18. Μυτιλήνη, «στὴν Παναγιὰ τῆς Χρυσομαλλούσας, στὸν αὐλόγυρο εἶναι ξαπλωμένο ἔνα μάρμαρο μὲ ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, Α΄, 62, πάν. 4. ~ *IG XII Suppl.* 691. Γ. Ν. Καλλιοντζῆς, Δύο ἐπιγραφὲς ἀπὸ τὴ Μυτιλήνη, *ΗΟΡΟΣ* 14-16 (2000-2003) 255-7, ἀρ. 1 (πάν. 61) [*SEG* 51, 1029].
19. Βαρειά, «στὸν ἐνοριακὸ ναὸ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς βρίσκονται 4 ἐπιγραφὲς, ποὺ ἔχουν μετατραπεῖ σὲ βάσεις τῶν τεσσάρων κιόνων τοῦ κλειστοῦ νάρθηκα». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, Α΄, 82, πάν. 9. ~ *IG XII* 2, 287. 288. 289. 290.
20. Καγιάνι, «στὸ παρεκκλήσι τοῦ Χριστοῦ (Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος) ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ παράθυρο τῆς πρόσοψης βρίσκεται ἐντοιχισμένη ἀρχαία ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*,

12. Ὁ Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε΄, 260, ἀρ. 8.

13. Ἡ ἐπιγραφὴ φυλάσσεται στὸ Αρχαιολογικὸ Μουσεῖο Μυτιλήνης (ἀρ. εύρ. 31080).

14. Ὁ Αξιώτης δημοσίευσε τὴν ἐπιγραφὴν πρώτα στὰ *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε΄, 261, ἀρ. 9.

- A', 87.¹⁵ ~ G. Meyer, Deux épitaphs des régions éoliennes, *Epigraphica Anatolica* 35 (2003) 57-58 [SEG 53, 831].
21. Κράτης, «στὸν Ἀη-Γιάννη, στὸ ιερὸ (στὴν ἀγία τράπεζα) βρίσκεται ἐντοιχισμένη ἀκέραια ἀετωματικὴ στήλῃ μὲ ἀνθέμιο, ἀκρωτήρια καὶ ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 98. ~ Καλλιοντζῆς, *HOPΟΣ* 14-16 (2000-2003) 257-8, ἀρ. 2 (πίν. 62) [SEG 51, 1030].
22. Παναγιούδα (χωριό). «Τὴν παρουσία τῆς ἀρχαίοτητας σὲ τούτο τὸ μνημεῖο (τὸν Ἀη-Γιώργη) «ἐπικουρεῖ» καὶ ἡ ἐπιγραφή, ἐπάνω σὲ γκρίζο μάρμαρο ποὺ βρίσκεται ἐντοιχισμένη καὶ αὐτὴ στὴν πρόσοψη». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 111, πίν. 18. ~ *IG XII* 2, 408.
23. Κάτω Πύργοι Θεομῆς, «στὴν πρόσοψη τοῦ Ἅγ. Νικολάου τοῦ παλιοῦ (μικρὸ ἔξωκλήσι), ἀριστερὰ τῆς πόρτας ὑπάρχει ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 123.¹⁶ ~ *IG XII* 2, 108 [SEG 26, 891].¹⁷
24. Κάτω Πύργοι Θεομῆς, «στὴν πρόσοψη τοῦ Ἅγ. Νικολάου τοῦ παλιοῦ (μικρὸ ἔξωκλήσι), ἀριστερὰ τῆς πόρτας ὑπάρχει ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 124. ~ *IG XII* 2, 109 [SEG 26, 891· πρβλ. SEG 46, 1051· 52, 1895].
25. Κάτω Πύργοι Θεομῆς, στὸν Ἅγ. Νικόλαο τὸν νέο, «δίπλα στὴν αὐλόπορτα εἶναι ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 124. ~ *IG XII* 2, 187.
26. Κάτω Πύργοι Θεομῆς, στὸν Ἅγ. Νικόλαο τὸν νέο, δίπλα στὴν αὐλόπορτα «εἶναι ἐντοιχισμένο κομμάτι ἀπὸ γκρίζο μάρμαρο... παριστάνει τὸ ἀνάγλυφο του ταῦρου, μὲ μὰ πεσμένη ἀνθρώπινη μορφή, ποὺ στηρίζεται στὸν ἀριστερό του ἀγκώνα (μονομάχος;)». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 124, πίν. 21γ. ~ *IG XII* 2, 448.
27. Κάτω Πύργοι Θεομῆς, στὸν Ἅγ. Νικόλαο τὸν νέο, δίπλα στὴν αὐλόπορτα εἶναι ἐντοιχισμένο «ἀνάγλυφο μονομάχου ἐνεπίγραφο». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 124, πίν. 21δ. ~ *IG XII* 2, 449 [SEG 26, 903].
28. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, «στὴν Παναγιὰ τὴν Τρουλωτή, δίπλα στὴν πόρτα τοῦ ναοῦ (ἀριστερά) εὑρίσκεται μία ἐπιγραφὴ σὲ γκρίζο μάρμαρο». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 129 (δὲν δίδεται κείμενο).
29. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, «στὴν εἴσοδο τοῦ τούρκικου λουτροῦ, μπροστά στὸν ἀριστερὸ κίονα-παραστάτη τῆς πόρτας στέκεται ὅρθιο ἕνα ἐνεπίγραφο βάθρο-βωμός. Τὴν ἐπιγραφὴ τὴν φέρει στὴν ἔξω ἐπιφάνεια καὶ εἶναι κακοποιημένη». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, A', 133, πίν. 24β (δὲν δίδεται κείμενο).
30. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, στὸν τοῖχο ἀπέναντι ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ τούρκικου λουτροῦ, «βρίσκονται παρόμοιας κατασκευῆς βάθρα. Τὸ ἕνα, δεξιά, εἶναι σπασμένα τὰ ἄκρα του, μὰ

15. Φωτογραφία τῆς ἐπιγραφῆς θὰ δημοσιεύσω στὸ ΔΕΛΤΙΟΝ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιγραφικῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλο *Ρωμαϊκὴ ἐπιγραφὴ ἐντοιχισμένη στὸν ναὸ τὸν Σωτῆρος στοὺς Ταξιάρχες (Καγιάνι) τῆς Λέσβου*.

16. Φωτογραφία καὶ ταύτιση τῆς ἐπιγραφῆς ἔχω δημοσιεύσει στὸ ΔΕΛΤΙΟΝ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιγραφικῆς Ἐταιρείας (www.greekepigraphicsociety.org.gr) Μαρτίου-Ἀπριλίου 2013, ὑπὸ τὸν τίτλο *Thermi Inscriptions I. Inscription built into the wall of the church of Άγ-Νικόλαος ο «παλιός» at Thermi (Lesbos)*.

17. Ἡ *IG XII* 2, 108 καὶ ἡ *IG XII* 2, 109 (ἀρ. λήμμ. 23 καὶ 24) ἀποτελοῦν τμήματα τῆς ἴδιας ἐπιγραφῆς, βλ. R. Hodot, Notes critiques sur le corpus épigraphique de Lesbos, *Études d'Archéologie Classique* V (1976), 32.

εύανάγνωστη ἡ ἐπιγραφή του ποὺ γεμίζει ὅλη τὴν ἔξω ἐπιφάνεια». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 133, πάν. 24γ.¹⁸ ~ *IG XII 2, 243*.

31. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, στὸν τοῖχο ἀπέναντι ἀπὸ τὴν εἰσόδο τοῦ τούρκικου λουτροῦ, «τὸ ἄλλο βάθρο, ἐντοιχισμένο ἀριστερὰ φέρει τὴν ἐπιγραφὴν ἀπὸ 12 στίχους στὴν ἔξω πλευρά, μέσα σὲ ὁρθογώνιο πλαισίο (κορνίζα). Εἶναι δυσανάγνωστος». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 133, πάν. 24α (δὲν δίδεται κείμενο).
32. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, «ἐπάνω ἀπὸ τὴν σκάλα τοῦ τούρκικου λουτροῦ, σ' ἓνα μικρὸ χῶρο ὃπου εἴχε μαζέψει ἡ ἐφορεία ἀρχαιοτήτων ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, βρίσκεται ἐνεπίγραφο βάθρο». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 133, πάν. 24δ.¹⁹ ~ *IG XII 2, 248*.
33. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, «ἀπέναντι ἀπὸ τὸ τούρκικο λουτρό, στὸν φράκτη σπατιοῦ ἔχει τοποθετηθεὶ σὰν στύλος ἐνεπίγραφο βάθρο, ποὺ τὸ ἔχουν ἀσπρίσει μὲ ἀσβέστη, ἀλλὰ ἡ ἐπιγραφὴ δὲν διακρίνεται». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 134, πάν. 24ε (δὲν δίδεται κείμενο).
34. Ἐπάνω Πύργοι Θεομῆς, «στὸ τούρκικο λουτρό, δίπλα στὸν δρόμο ὑπῆρχε παλαιότερα κομμάτι ἐπιγραφῆς». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 134, πάν. 25β.²⁰ ~ Ἀδημοσίευτη.
35. Θεομή, «στὸν ναὸ τῶν Εισοδίων τῆς Θεοτόκου, στὸν νότιο ἔξωτερο τοῖχο μετὰ τὸ δεύτερο παράθυρο εἶναι ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 138, πάν. 27β.²¹ ~ *IG XII 2, 308*.
36. Ὅρμος Μυστεγνῶν, «στὸ ἐκκλησάκι τοῦ Χριστοῦ, στὴν ΒΔ γωνία του στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ναοῦ βρίσκεται καὶ μία ἐπιτύμβιος στήλη». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 144, πάν. 29ζ (δὲν δίδεται κείμενο).
37. Οἰκισμὸς Ἅγ. Στεφάνου (πρὸς Μανταμᾶδο), «στὴν πρόσοψη τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ τοῦ Ἅγ. Στεφάνου εἶναι ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 167.²² ~ *IG XII 2, 196*.
38. Βαφειός (κοντὰ στὴν Μήθυμνα), «στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο τῆς Ἅγ. Παρασκευῆς, νότια τῆς κόγχης τοῦ ἱεροῦ, βρίσκεται μιὰ πέτρα ἀπὸ τραχείτη, πλαγιαστὴ ποὺ στὸ ἔνα ἄκρο της γράφει: ΟΡΟΣ ΤΕΜΕ.». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 215-18, πάν. 46. ~ *IG XII 2, 521 [SEG 45, 1083. 1085]*.²³

18. Φωτογραφία καὶ ταύτιση τῆς ἐπιγραφῆς ἔχω δημοσιεύσει στὸ *ΔΕΛΤΙΟΝ* τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιγραφικῆς Ἐταιρείας (www.greekepigraphicsociety.org.gr) Μαΐου-Ιουνίου 2013, ὑπὸ τὸν τίτλο *Thermi Inscriptions II. Honorary inscriptions from the sanctuary of Thermia Artemis (Thermi, Lesbos)*.

19. Βλ. σημ. 17.

20. Βλ. ὄ.π. σελ. 135: «Τὰ μέλη ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα κτήρια, βρίσκονται τώρα μαζεμένα σ' αὐτὸ τὸ χῶρο, δίπλα ἀπὸ τὸν Ἅγιο Κωνσταντίνο». Πρόκειται γιὰ τὸν ναὸ τοῦ Ἅγ. Κων/νου στὴν Θεομή σὲ περιφραγμένο χῶρο, δίπλα στὸν ὄποιο φυλάσσονται τὰ ἐνεπίγραφα βάθρα πρὸς τιμὴν τῆς Θεομίας Ἀρτέμιδος, ὅπως διεπίστωσα σὲ πρόσφατη ἐπίσκεψη. Απομένει νὰ πραγματοποιηθεὶ αὐτοψία, προκειμένου νὰ ταυτιστοῦν οἱ ἐπιγραφὲς ποὺ φυλάσσονται στὸν χῶρο αὐτὸν.

21. Φωτογραφία καὶ ταύτιση τῆς ἐπιγραφῆς ἔχω δημοσιεύσει στὸ *ΔΕΛΤΙΟΝ* τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιγραφικῆς Ἐταιρείας (www.greekepigraphicsociety.org.gr) Ιουλίου 2013 ὑπὸ τὸν τίτλο *Thermi Inscriptions III. Inscription built into the wall of the church Eusódia της Θεοτόκου at Thermi (Lesbos)*.

22. Τὴν ἐπιγραφὴν ἐντόπισα τὸν Ιούλιο τοῦ 2014. Φωτογραφία της πρόκειται νὰ δημοσιεύσω στὸ *ΔΕΛΤΙΟΝ* τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιγραφικῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλο *IG XII 2, 196. Τιμητικὴ ἐπιγραφὴ ἐντοιχισμένη στὸν βυζαντινὸ ναὸ τοῦ Ἅγ. Στεφάνου (Λέσβος)*.

23. Ὁ Ἄξιώτης, σελ. 218 ὄ.π., προφανῶς ἀπὸ τὸν τόπο εύρεσεως καὶ τὶς διαστάσεις τοῦ λίθου ταυτίζει ὁ ἵδιος τὴν ἐπιγραφὴν μὲ τὴν *IG XII 2, 521*. Ἐσφαλμένα ἐπομένως ἡ ἐκ παραδομῆς ἀναφέρει τὸ *SEG 45, 1085* ὅτι ὁ Ἄξιώτης δημοσιεύει νέα ἐπιγραφὴν.

39. Μήθυμνα, «στὸν νότιο ἔξωτερικὸ τοῖχο τοῦ ναοῦ τοῦ Ἅγίου Παντελεήμονος βρίσκεται ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 224, πάν. 47. ~ *IG XII 2, 522*.
40. Στὸν δρόμο μεταξύ Βαφειού - Μήθυμνας, βρίσκεται ὄρος τεμένους «ἐντοιχισμένος σὲ μαντρί». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 234, πάν. 47. ~ *Άδημοσίευτη*.
41. Παράκοιλα, «ἐπιγραφὴ σὰν «γούρνα» στὴν βρύση ἔξω ἀπὸ τὴν ΒΑ γωνία τοῦ περιβόλου τοῦ νεκροταφείου τοῦ χωροῦ» (τὴν ἐπιγραφὴν τὴν εἶδε σπασμένη ὡς συγγραφέας): *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 295. ~ *IG XII 2, 566*.

Δυτικὴ Λέσβος

42. Οἰκισμὸς Ρέμα (διοικητικὰ ἀνήκει στὴν Βατούσα), «στὸν αὐλόγυρο τοῦ Ἀη-Γιάννη είναι ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 418-19, πάν. 90. ~ *Άδημοσίευτη*.
43. Περιοχὴ Λάψαρνα, θέση Αρφίκια, «ἔξω ἀπὸ τὸν μικρὸν ναὸ τῆς Ἅγ. Τριάδας βρισκόταν σπασμένη κολώνα, ποὺ ἔφερε ἐπιγραφήν». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 446, πάν. 98α, ε. ~ *Άδημοσίευτη*.
44. Μεθάλια, «στὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ τῆς Ἅγιας Παρασκευῆς ἔχουν στήσει ὄρθια ἐπιγραφὴ δυσανάγνωστη ἀπὸ τραχείτη». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 451, πάν. 99, 3, φωτ. (452). ~ *Άδημοσίευτη*.
45. Μεθάλια, «μπροστὰ στὸ ἔξωκλήσι τῶν Ἅγ. Θεοδώρων είναι πεσμένη ὁρθογώνια στήλη δυσανάγνωστη». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 452, πάν. 99 (δὲν δίδεται κείμενο).
46. Ἄνω Ἐρεσός, «στὴν ἀψίδα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἅγ. Κωνσταντίνου είναι ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Α'*, 493. ~ *IG XII 2, 573 [SEG 52, 781]*.
47. Βαφειό, «στὸν δρόμο ποὺ συνδέει τὸ Βαφειὸ μὲ τὸ γειτονικὸ χωριὸ Ἀργεννο, στὴν θέση Παληοχώρια ἡ Παντίλιον, μέσα σὲ περιφραγμένο κτῆμα βρίσκεται μέσα σὲ σωρὸ ἀπὸ πέτρες ὄρος τεμένους χαραγμένος σὲ στήλη ἀπὸ ντόπιο τραχείτη». *Περιπατώντας τη Λέσβο, Β'*, 568, σχ.²⁴ ~ B. Κουμαρέλλας, Μηθυμναίων τέμενος, *Αιολικὰ Νέα, 19 Ιουλίου 1992*.²⁵
48. Πλαγιά (χωριὸ ἀνατολικὰ τοῦ Πλωμαρίου), «στὸ προαύλιο τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου στὸ πεζούλι, βρίσκεται ἐπιγραφή» (ἡταν πρῶτα ἐντοιχισμένη στὸν ναὸ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Χριστοῦ στὸ χωριό). *Περιπατώντας τη Λέσβο, Β'*, 670. ~ *IG XII 2, 476· Συμπλήρωμα, 77 [SEG 16, 466]*.
49. Στὸν κάμπο τοῦ Παλαιόκηπου, στὴν θέση τῆς Ἀπιδιάς ὡς Λάκκος, στὸν ναὸ τοῦ Ταξιάρχη ἐντοιχισμένη ἐπιγραφή, «στὸν νότιο τοῖχο τοῦ κοντὰ στὴν ΝΔ γωνιά». M. Αξιώτης, Μιὰ ἐπιγραφὴ τῆς Γέρας, *Αιολικὰ Φύλλα 1990, τεῦχ. 19, 208· Περιπατώντας τη Λέσβο, Β'*, 683. ~ *Άδημοσίευτη*.

24. Στὴν περιοχὴ τῆς Μήθυμνας ἔχουν βρεθεῖ συνοικιὰ τέσσερις στήλες μὲ τὴν ἐπιγραφὴ ὄρος τεμένο(υ)ς. Οἱ τρεῖς ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Αξιώτη, βλ. ἀρ. λήμμ. 38, 40, 48. Τοὺς δύο δημοσίευσε πρῶτος ὁ Ι. Κοντῆς, *Λέσβος καὶ ἡ Μικρασιατικὴ τῆς περιοχῆς*, Ἀθῆνα 1975, 278-9. Βλ. καὶ N. Spencer, *A Gazetteer of Archaeological Sites in Lesbos*, Oxford 1995, 45-6 [= *SEG 45, 1083. 1085*].

25. Σχετικὰ μὲ τὴν δημοσίευση μὲ πληροφόρηση ὡς συγγραφέας - γιατρὸς B. Κουμαρέλλας, μὲ τὸν ὥποιο ἐπακοινώνησα μὲ τὴν βοήθεια τοῦ M. Αξιώτη. Εὐχαριστῶ καὶ τοὺς δύο θεομάρ.

50. «Στὸν δοόμο ἀπὸ τὴν Καρίνη πρὸς τὴν Ἀγιάσο, μπροστὰ ἀπὸ τὸ ἔξωκλήσι τοῦ Ἅγ. Στυλιανοῦ βρίσκεται ὁρθογώνιο βάθρο μὲ δυσανάγνωστη ἐπιγραφή». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, Β', 706, πάν. 143 (δὲν δίδεται κείμενο).
51. Πυργί, «στὸν ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἀπόκειται μέσα στὸ ἴερὸ ἐπιτύμβια στήλη». *Περιπατώντας τη Λέσβο*, Β', 725. ~ *Συμπλήρωμα*, ἀρ. 88.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε'   Μ. Αξιώτης, Ἐπιγραφὲς γύρω ἀπὸ τὸν κόλπο τῆς Γέρας, *Αιολικὰ Φύλλα* 1987, τεῦχ. Ε', 255-261.
- Περιπατώντας τη Λέσβο* Α'   Μ. Αξιώτης, *Περιπατώντας τη Λέσβο. Τοπογραφία – Ιστορία – Αρχαιολογία*, τόμος Α', Μυτιλήνη 1992.
- Περιπατώντας τη Λέσβο* Β'   Μ. Αξιώτης, *Περιπατώντας τη Λέσβο. Τοπογραφία – Ιστορία – Αρχαιολογία*, τόμος Β', Μυτιλήνη 1992.
- Στὰ χνάρια τὰ παληά   Μ. Αξιώτης, *Στὰ χνάρια τὰ παληά, Οδοιπορικό γύρω από τὸν Κόλπο τῆς Γέρας*. Ἐκδοση Παγγεραγωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Αθήνας, 1987.
- Συμπλήρωμα*   Σ. Χαριτωνίδης, «*Αἱ ἐπιγραφαὶ τῆς Λέσβου. Συμπλήρωμα*», Ἐν Αθήναις 1968.

Άντιστοιχίες

1. Ός πρὸς Αξιώτη

Αξιώτης	Ταύτιση	Αρ. Λήμματος
Στὰ χνάρια τὰ παληὰ		
17, σχ. 2	Συμπλήρωμα, ἀρ. 116, πάν. 31γ	1
22	Ἄδημοσίευτη	2
27	<i>IG XII Suppl.</i> 85	3
29, σχ. 187	<i>IG XII 2,</i> 484	4
29, σχ. 188	<i>IG XII 2,</i> 496	5
40	<i>IG XII 8,</i> 643· Συμπλήρωμα, ἀρ. 115, πάν. 33α Προβλ. <i>Τεκμήρια</i> 3 (1997) 13-14, ἀρ. 3	6
77, σχ. 76, 3	Ἄδημοσίευτη	7
102, σχ. 106	Ἄδημοσίευτη	8
125	Συμπλήρωμα, ἀρ. 95, εἰκ. 34	9
125, σχ. 136	Δὲν δίδεται κείμενο	10
127-8, σχ. 143	<i>Πλάτων</i> 3 (1951) 257-9 [SEG 13, 439] Συμπλήρωμα, ἀρ. 101	11
132, σχ. 151	Ἄδημοσίευτη	12
136, σχ. 204	Δὲν δίδεται κείμενο	13
136	Συμπλήρωμα, ἀρ. 66	14
137, σχ. 205	Ἄδημοσίευτη	15
139-40, φωτ.	Ἄδημοσίευτη	16
Αιολικὰ Φύλλα*		
1987, τεῦχ. Ε΄, 256, ἀρ. 1	Ἄδημοσίευτη	7
1987, τεῦχ. Ε΄, 256, ἀρ. 2	Συμπλήρωμα, ἀρ. 116, πάν. 31γ	1
1987, τεῦχ. Ε΄, 257, ἀρ. 3	Ἄδημοσίευτη	2
1987, τεῦχ. Ε΄, 258, ἀρ. 4	<i>IG XII 8,</i> 643· Συμπλήρωμα, ἀρ. 115, πάν. 33α Προβλ. <i>Τεκμήρια</i> 3 (1997) 13-14, ἀρ. 3	6
1987, τεῦχ. Ε΄, 259, ἀρ. 6.	Ἄδημοσίευτη	8
1987, τεῦχ. Ε΄, 259-60, ἀρ. 7	Συμπλήρωμα, ἀρ. 95, εἰκ. 34	9
1987, τεῦχ. Ε΄, 260, ἀρ. 8	<i>Πλάτων</i> 3 (1951) 257-9 [SEG 13, 439] Συμπλήρωμα, ἀρ. 101	11
1987, τεῦχ. Ε΄, 261, ἀρ. 9	Ἄδημοσίευτη	12
1990, τεῦχ. 19, 208	Ἄδημοσίευτη	49

* Οι έπιγραφές τοῦ τεύχους Ε΄ (1987) ἀναδημοσιεύονται στὸ ἔργο Στὰ χνάρια τὰ παληὰ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ τεύχους 19 (1990) στὸ ἔργο Περιπατώντας τῇ Λέσβῳ Β΄.

Περιπατώντας τη Λέσβο Α'

39, πάν. 5	<i>IG XII</i> 2, 387	17
62, πάν. 4	<i>IG XII Suppl.</i> 691 [<i>SEG</i> 51, 1029]	18
82, πάν. 9	<i>IG XII</i> 2, 287. 288. 289. 290	19
87	<i>Epigraphica Anatolica</i> 35 (2003) 57-58 [<i>SEG</i> 53, 831]	20
98	<i>HOPΟΣ</i> 14-16 (2000-03) 257, ἀρ. 2 [<i>SEG</i> 51, 1030]	21
111, πάν. 18	<i>IG XII</i> 2, 408	22
123	<i>IG XII</i> 2, 108 [<i>SEG</i> 26, 891]	23
124	<i>IG XII</i> 2, 109 [<i>SEG</i> 26, 891- 46, 1051- 52, 1895]	24
124	<i>IG XII</i> 2, 187	25
124, πάν. 21γ	<i>IG XII</i> 2, 448	26
124, πάν. 21δ	<i>IG XII</i> 2, 449 [<i>SEG</i> 26, 903]	27
129	Δὲν δίδεται κείμενο	28
133, πάν. 24β	Δὲν δίδεται κείμενο	29
133, πάν. 24γ	<i>IG XII</i> 2, 243	30
133, πάν. 24α	Δὲν δίδεται κείμενο	31
133, πάν. 24δ	<i>IG XII</i> 2, 248	32
134, πάν. 24ε	Δὲν δίδεται κείμενο	33
134, πάν. 25β	Ἄδημοσίευτη	34
138, πάν. 27β	<i>IG XII</i> 2, 308	35
144, πάν. 29ζ	Δὲν δίδεται κείμενο	36
167	<i>IG XII</i> 2, 196	37
215-18, πάν. 46	<i>IG XII</i> 2, 521 [<i>SEG</i> 45, 1083. 1085]	38
224, πάν. 47	<i>IG XII</i> 2, 522	39
234, πάν. 47	Ἄδημοσίευτη	40
295	<i>IG XII</i> 2, 566	41
418-9, πάν. 90	Ἄδημοσίευτη	42
446, πάν. 98α, ε	Ἄδημοσίευτη	43
451, πάν. 99, 3	Ἄδημοσίευτη	44
452, πάν. 99	Δὲν δίδεται κείμενο	45
493	<i>IG XII</i> 2, 573 [<i>SEG</i> 52, 781]	46

Περιπατώντας τη Λέσβο Β'

568, σχ.	<i>Aἰολικὰ Νέα</i> , 19 Ιουλίου 1992	47
670	<i>IG XII</i> 2, 476· <i>Συμπλήρωμα</i> , σελ. 77 [<i>SEG</i> 16, 466]	48
683	Ἄδημοσίευτη	49
706, πάν. 143	Δὲν δίδεται κείμενο	50
725	<i>Συμπλήρωμα</i> , ἀρ. 88	51

2. Ός πρὸς τὶς *IG* καὶ ἄλλες έπιγραφικὲς ἐκδόσεις

<i>IG</i>	Αξιώτης	Άρ. Λήμματος
XII 2, 108	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 123	23
XII 2, 109	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 124	24
XII 2, 187	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 124	25
XII 2, 196	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 167	37
XII 2, 243	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 133, πίν. 24γ	30
XII 2, 248	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 133, πίν. 24δ	32
XII 2, 287. 288. 289. 290	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 82, πίν. 9	19
XII 2, 308	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 138, πίν. 27β	35
XII 2, 387	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 39, πίν. 5	17
XII 2, 408	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 111, πίν. 18	22
XII 2, 448	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 124, πίν. 21γ	26
XII 2, 449	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 124, πίν. 21δ	27
XII 2, 476	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Β'</i> , 670	48
XII 2, 484	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 29, σχ. 187	4
XII 2, 496	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 29, σχ. 188	5
XII 2, 521	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 215-18, πίν. 46	38
XII 2, 522	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 224, πίν. 47	39
XII 2, 566	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 295	41
XII 2, 573	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Β'</i> , 493	46
XII Suppl. 85	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 27	3
XII Suppl. 691	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Α'</i> , 62, πίν. 4	18
XII 8, 643	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 40	
	<i>Αιολικὰ Φύλλα</i> 1987, τεῦχ. Ε', 258, ἀρ. 4	6

Συμπλήρωμα

ἀρ. 66	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 136	14
ἀρ. 88	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Β'</i> , 725	51
ἀρ. 95, εἰκ. 34	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 125	
	<i>Αιολικὰ Φύλλα</i> 1987, τεῦχ. Ε', 259-60, ἀρ. 7	9
ἀρ. 101	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 127-8, σχ. 143	
	<i>Αιολικὰ Φύλλα</i> 1987, τεῦχ. Ε', 260, ἀρ. 8	11
ἀρ. 115, πίν. 33α	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 40	
	<i>Αιολικὰ Φύλλα</i> 1987, τεῦχ. Ε', 258, ἀρ. 4	6
ἀρ. 116, πίν. 31γ	<i>Στὰ χνάρια τὰ παληά</i> , 17, σχ. 2	1
σ. 77	<i>Περιπατώντας τη Λέσβο Β'</i> , 670	48

MAPIA Σ. ΔΙΑΚΟΥΜΑΚΟΥ

Aιολικὰ Νέα

19 Ιουλίου 1992

Περιπατώντας τη Λέσβο Β', 568, σχ.

47

Epigraphica Anatolica

35 (2003) 57-58

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 87

20

HOROS

14-16 (2000-2003) 257, ἀρ. 2

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 87

20

Πλάτων

3 (1951) 257-9

Στὰ χνάρια τὰ παληά, 127-8, σχ. 143

11

Αιολικὰ Φύλλα 1987, τεῦχ. Ε', 260, ἀρ. 8

SEG

13, 439

Στὰ χνάρια τὰ παληά, 127-8, σχ. 143

11

Αιολικὰ Φύλλα 1987, τεῦχ. Ε', 260, ἀρ. 8

16, 466

Περιπατώντας τη Λέσβο Β', 670

48

26, 891

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 123, 124

23, 24

26, 903

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 124, πίν. 21δ

20

45, 1083. 1085

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 215-18, πίν. 46

38

46, 1051

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 124

24

51, 1029

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 62, πίν. 4

18

51, 1030

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 98

21

52, 781

Περιπατώντας τη Λέσβο Β', 493

46

52, 1895

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 124

24

53, 831

Περιπατώντας τη Λέσβο Α', 87

20